

Dosarul nr. 2ra-2294/19

Prima instanță: (Judecătoria Comrat, sediul Central) V. Hudoba
Instanța de apel: (Curtea de Apel Comrat) A. Curdov, L. Caraianu, Gr. Colev

Î N C H E I E R E

18 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iachimenco Nicolai
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu
privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire
penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 12 septembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, prin care au
fost respinse apelurile declarate de Iachimenco Nicolai, Ministerului Justiției și
Procuratura Generală și s-a menținut hotărârea din 03 mai 2019 a Judecătoriei
Comrat, sediul Central,

c o n s t a ț ă :

La 05 ianuarie 2018, Iachimenco Nicolai a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu
privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire
penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii, reclamantul Iachimenco Nicolai a menționat că la 20
februarie 2016 de către organul de urmărire penală a Inspectoratul de Poliție Comrat
a fost intentată urmărirea penală conform elementelor infracțiunii prevăzute de art.
145 alin. (2) lit. j) din Codul penal, iar la 11 martie 2016 în cadrul urmăririi penale, la
domiciliul său au fost efectuate percheziții în temeiul ordonanței de efectuare a
percheziției din 29 februarie 2016 și procesului-verbal de percheziție din 11 martie
2016.

Ulterior, la 19 octombrie 2016, a fost reținut, fiind bănuit în comiterea
infracțiunii menționate, supus percheziției personale și astfel a fost recunoscut în
calitate de bănuit în comiterea contravenției prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. j) din
Codul penal.

Prin încheierea din 22 octombrie 2016 a Judecătoriei Comrat, i-a fost aplicată
măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe un termen de 30 de zile, care a fost

prelungită pe un termen de 30 de zile prin încheierea din 18 noiembrie 2016 a Judecătorei Comrat.

Prin încheierea din 18 decembrie 2016 a Judecătorei Comrat, în privința sa a fost aplicată măsura preventivă sub formă de nepărăsire a localității, iar la 25 martie 2017 a fost scos de sub urmărire penală în temeiul art. 284 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală (necomiterea faptei infracționale).

A invocat reclamantul că în rezultatul tragerii ilegale la răspundere penală, efectuării ilegale a percheziției corporale, reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de declarație de a nu părăsi localitatea, i-au fost cauzate suferințe psihice și morale și astfel statul, în persoana Ministerului Justiției este obligat să compenseze prejudiciul moral cauzat în mărimea stabilită de legislație.

A solicitat reclamantul Iachimenco Nicolai încasarea de la bugetul de stat a sumei de 250 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Prin hotărârea din 03 mai 2019 a Judecătorei Comrat, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Iachimenco Nicolai.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Iachimenco Nicolai suma de 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că reclamantul a probat faptul reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurii preventive sub formă de aret preventiv și măsurii preventive sub formă de declarație de a nu părăsi localitatea, tragerea ilegală la răspundere penală, iar organele procuraturii și instanțele judecătorești încălcând prin acțiunile sale drepturile lui Iachimenco Nicolai, garantate de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, i-au cauzat prejudiciu moral, pe care reclamantul este în drept să-l solicite.

La caz, prima instanță a concluzionat că la aprecierea mărimii compensării prejudiciului moral, instanța urmează să ia în considerație toate circumstanțele în ansamblu, îndeosebi principiul general al echității, iar prejudiciul moral se apreciază pentru fiecare caz separat, luând în considerație argumentele părților și excluzând pretențiile excesive și exagerate.

Astfel instanța de fond a stabilit că reclamantul a fost învinuit în comiterea infracțiunii pe parcursul unui timp îndelungat (mai mult de un an), ce incontestabil a avut o presiune psihologică asupra acestuia.

Prin urmare, prima instanță a specificat că suma solicitată de 250 000 lei nu poate fi admisă, or reclamantul nu a prezentat instanței probe convingătoare întru confirmarea celor invocate și anume că acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală au avut o rezonanță mare în societate, s-au reflectat asupra numelui său, respectului și reputației și deci suma de 30 000 lei va fi o compensație echitabilă a prejudiciului moral cauzat reclamantului.

Prin decizia din 12 septembrie 2019 a Curții de Apel Comrat, au fost respinse apelurile declarate de Iachimenco Nicolai, Ministerului Justiției și Procuratura

Generală și s-a menținut hotărârea din 03 mai 2019 a Judecătorei Comrat, sediul Central.

La 31 octombrie 2019, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Recurentul Ministerul Justiției, în motivarea recursului a menționat că în temeiul legislației penale, organul de urmărire penală este în drept să efectueze acțiuni de urmărire penală necesare pentru stabilirea adevărului și apărarea intereselor altor persoane, inclusiv interesele statului.

Respectiv, prezenta acțiune este neîntemeiată, în condițiile în care nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului, este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de organele de drept.

Deci, existența în speța dată a ordonanței de clasare a cauzei penale nu denotă faptul că organul de urmărire penală a admis careva acțiuni ilicite, or, efectuarea măsurilor operative ale investigației este obligația organului de urmărire penală, care are drept scop de a descoperi circumstanțele și persoana care a comis infracțiunea.

Cu referire la prejudiciul moral, recurentul a specificat că despăgubirea acordată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în legătură cu daunele morale este menită să furnizeze o compensație financiară pentru un prejudiciu moral, cum ar fi suferințe psihice și fizice, iar dacă se stabilește existența unor astfel de daune și în cazul în care Curtea consideră că este necesară o compensație bănească, se va face o evaluare pe o bază echitabilă, luând în considerație standardele care decurg din jurisprudența sa.

Astfel prejudiciul moral reprezintă o pagubă care este cauzată individului prin vătămarea unui interes personal nepatrimonial și urmează a fi privit ca o compensare și nicidecum ca obținerea unor foloase necuvenite.

Mai mult ca atât, acordarea satisfacției nu constituie o regulă, iar în materia drepturilor omului o recunoaștere oficială și publică a violării va constitui uneori prin sine o satisfacție echitabilă pentru reclamant (cauza Boicenco contra Moldovei).

Totodată, recurentul a reiterat că Iachimenco Nicolai nu a contestat încheierile instanței de judecată din 22 octombrie 2018 și 18 noiembrie 2016, prin care i-au fost aplicate măsurile preventive sub formă de aret pe un termen de 30 de zile.

La 21 noiembrie 2019, în adresa intimaților a fost expediat recursul declarat de Ministerul Justiției.

La 29 noiembrie 2019, Iachimenco Nicolai, reprezentat de avocatul Jecov Nicolai, a depus referință la recursul declarat de Procuratura Generală, prin care a solicitat să fie considerat ca inadmisibil.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Comrat a emis dispozitivul deciziei la 12 septembrie 2019, iar la 22 octombrie 2019 recurentul a recepționat decizia motivată a instanței de apel, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d. 156).

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 31 octombrie 2019, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinînd temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva

Italiai, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Ministerul Justiției, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Ministerul Justiției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari